

PERŽVALGA.

— Vieszpaciui ciesoriui apsilankant, 22 Rugsėjo, Tilžėje, jam ant garbės tapo eita, jota ir važiuota. „Byrutės“ draugystė ėjo; apie 60 vyrų (tai-gi ne sanariai) su žaleibaltai-raudonomis szarpomis per petį ėjo paskui savo veluką, kurį nesžė vienas vyras senoviskai apszarvotas su dviem palydovais. 12 lietuvaiczių raitos jojo, kurias surengė p. Jurkszaitis. Lietuviszka Giedorių Draugystė buvo pasirengusi tam tikrą vezimą, kuriam važiavo 30 lietuvaiczių ir senas kanklininkas. Kaip ciesorius lietuvaite, jam ant garbės jojanczias pamatė, tai net jo veidas nuszvito ir jis klausė burmistro, kas tos per vienos yra. — Gražu butu kad nuo szio laiko lietuviai panaszias parodas darytu dėlei savo tautiszkių szvenczių.

— Tilžėje susitvėrė nauja „Lietuviszkoji Senovės Draugystė Luizė“. Szitos draugystės mieriu yra surinkti senoviskus lietuviszkus dalykus lietuviams ant garbės ir kitiem (turbut vokiecziams) ant minavonės. Sanarių per keletą sanvaiczių prisiraszė net į 40, bet rodosi daugiausiai vokiecziai ir suvokietėję lietuviai.

— „Lietuva“ pranesza, kad žandarai darė kratą pas Dr. Grinių Seinuose, bet nieko nerado. Kauno gub. daug lietuvių suaresztavojo.

— Kun. Jonas Sutkaitis isz Pittsburgo „jako zacny człowiek, szanowny i szanowany“ (zymi ypata, guodotipas ir guodojamas), gavo nuo lenkų pulkaunyko Milkovskio „czina“ ant kasieriaus Suv. Valszijos, kad rinktu nuo lietuvių aukas ant lenkų tautiszko fondo Rappersvilyje, Szveicarijoi. Mes vienok pasitikime, kad apart kun. Sutkaiczio dvidešimtpenkinės (\$25,00) trenktos ant stalo, nei cento dau-

giaus isz nieur negaus nuo lietuvių. Mums musų reikalai yra svarbesni už visą Lenkiją. Lenkams kun. Sutkaiczio mes nepavydime; jis tiktai papildo skaitlių lietuviszkų iszgamų, nugarmėjusių į lenkiszką žaką.

— Chicagoje sudegė zakristija prie lietuviszkos bažnyczios ir veik butu sudegus pati bažnyczia. Zakristijoi sudegė visi bažnytiniai rubai. Ugnagesiai ir apsaugojimo nuo ugnies agentai tvirtina, kad zakristija greicziausiai tyezia buvo padegta.

— Kun. Krawczunas Chicagoje kun. Szedvydis Pittstone o dabar kun. Kaulakis Philadelphiai kelia lietuvius į garbę o apie aukas nei kalbėti nereik. Abi pusės lenktyniuoja, kuri daugiaus pinigų sukūrė į provininkų kiesznius. Mat kun. Kaulakis nżsimanė padovanoti arcivyskupui lietuvių bažnyczią, tikėdamas, kad parapijonai tam nesiprieszins. Bet iszėjo antraip. Parapijonai pajutę kun. K. mierį apsiėmė pastatyti ant savo ir panaikinti kunigo sauvalę pamiant viską į savo rankas, kas jiems teisingai ir priguli. Angliszki laikraszcziai pilni visokių apraszimų apie lietuvius ir kunigą. Parapijonai buvo nutarę užrakyti bažnyczią ir neleisti į ją kunigo. Teip-gi jie isztyrė kuriose bankose kun. padėjęs pinigus ir juos užresztavojo ir apskundė kun. į sudą reikalaudami sugražinimo \$6,000,00, parapijos turto. Kun. matydamas, kad prastai, paraszė tam tikrą popierą ir iszleido pasiuntinius pas lietuvius rinkti paraszus kurie nori buti Rymo katalikais ir kad neduotu savo bažnyczios apversti į tvartą ir visokiu budu stengiasi tarp parapijonų suardyti vienybę. — Kas isz to iszeis, pamatysime, bet kol nebus aprubeziuota kunigų sauvalė, tol neisznyks panaszios tasyšnės parapijonų su kunigais. Kunigai gaudami savo algas

neprivalytu kisztisi į parapijų finansiszkus reikalus, kurie visur sukelia tik vaidus.

Aukos paminklui Dr. V. Kudirkos.

Isz Lost Creek, Pa.

| | |
|----------------------------|---------|
| M. Kalvaitis | -25 |
| M. Roczkus | -20 |
| J. Skystimas | -25 |
| J. Vaicziunas | -25 |
| J. Betkauckas | -10 |
| K. Kurszvietis | -10 |
| M. Bridickas | -25 |
| J. Tamulinas, Scranton, Pa | -10 |
| Buvo | \$25,38 |
| Labu | \$26,83 |

Aukos A. Visztaliui ant tabako.

Isz Foxcroft, Me.

| | |
|-------------------|--------|
| K. Klimaviczius | -25 |
| J. Klimaviczius | -15 |
| Ona Klimaviczienė | -10 |
| Buvo | \$4,95 |
| Labu | \$5,45 |
| Redakcija. | |

Isz Lietuvos.

Kaip jau skaitytojai zino isz No 2 „Vienybės“ apie suėmimą už lietuviszkus laikraszcius ir laiszkus P. Garmaus, buvusio tuomet mokinioju Liublino rėdyboje, o kuris buvo pargabentas į Kalvarijos kalėjimą, kur iszsėdėjo bene tris mėnesius. Vėliaus vienok, tyrinėjimams pasibaigus, jo tėvams pasisekė iszimti jį, bet užstatant visą ukę. Dabar Rugsėjo mėnesyje buvo szauktas į Senapilę, isz kur tapo paimtas į kariumėnę ant trijų metų už bausmę. Mat szeip mokintojams gavusiems tarnystą mokintojo, tarnaut kariumėnėje nereikėdavo.

Akyva, nes iki szioliai „politikiszkių“ prasikaltelių ne tik neimdavo į kariumėnę, bet nei vietų užimti neduodavo, o jis, atitarnavęs, vėl galėš mokintojo vietą gauti.

Kaip pasirodo Maskolijos

valdzia neįstengia lietuvisztės isznaikinti nei kalėjimais nei isztrėmimais, o toji kas kart didesnį iszsiplatinimą randa petik rybuose Lietuvos bet ir svetur. Bet valdzia vis-gi nemato reikalo lietuviams spaudą gražinti. J. G.

Isz Prusu Lietuvos.

Ant kiek Prusų valdzia stengiasi stoti greta maskolizkosios dalyke varžymo gyvenytojų, liudija naujai iszleistas padavadijimas, pripažinstas Rytprusių provincijos seime ir apgarsintas 16 d. Rugsjuczio 1900 m. provincijos Oberprezidento, kurs skamba sziteip (suglaustam iszguldyme): 1) kiekviens, kurio gyvenime arba prigulincziuose jam namuos, apsistojo svetimzemies, privalo ne vėliaus per dvidešimts keturias adynas praneszti apie tai vietinei valdziai, kuri isz savo pusės primalduoja tai landrotui pavieto virszininkui. 2) Prasikaltimas neiszpildyme szito parėdymo laukia kora iki 60 auksinių (markių). 3) Tik tas bus liuosas nuo paskirtos koros, kurs uzdavadys, jog jam tikrai nezinoma buvo apsigyvenusj esant svetimzemiecziu.

Žingeidus priepuolis tikosi su pasiuntiniu Prusų karalystės seimo p. Kazoku, statytiniu ir sanariu vokiszkosios konservatyvų partijos nuo Szilokarcziamos pavieto. P. Smalakiui, musų pasiuntiniui į ciesorystės seimą, Kazoks buvo sykį prasitaręs, kad jisai balsavęs už pastatymą mokinotojų seminarijos Szilokarcziamoj, o ne Klaipėdoj, dėlto, kad pirmamjam atsitikime pakiltu prekėje jo patėvio laukai. Ta zinia pasiekė redaktorių „Naujos Lietuv. Ceitungos“ p. Kioszj ir tapo praneszta tam laikrasztyje. Kurstomas savo sėbrų, o ypacz gerai pažystamo dar isz Saugų ekskunigo p. Jurkszaiczio, Kazo-

Kas Amerikoje negalima?

Priesz keletą metų pulkelis žydų isz Wheeling, W. Va. užsimanė pasistatyti sinagogą, bet matydami, kad to padaryti vieni negalės, kreipėsi prie krikščionių, kad jiems pagelbėtų. Jeigu kuriems kada kas atsitiktų su jų bažnyčioms žydėliai žadėjo savąją anų dievmaldystei duoti be jokio užmokescio. Visi juokėsi isz tokio žydų „mielaszirdingumo“, bet pinigų rinkėjams neatasakė ir žydėliai veikia turėjo pasistatę puikią sinagogą. Neperse nei sudegė presbiterijonų bažnyčia ir jie, atsiminę, priminė žydams jų prizadėjimą. Žydams nebuvo ką daryti ir jie priėmė presbiterijonus ant dviejų mėnesių į savo sinagogą dovanai. Dabar subatoje žydai atlaiko savo dievmaldystę, o nedėlioje presbiterijonai.

Numažino prekę ant cento.

Mieste Marion, Ind. trys strytkarių kompanijos susiginčijo tarp savęs ir viena isz jų „Union Traction Co.“ numažino prekę nuo 5 ct. ant 1 ct. už vazivimą. Per pirmutinę dieną ji iszpardavė 300,000 tikietų po vieną centą. Draugystė vietinių pirklų sutarė prieszintis kompanijai kiek galint, kad toji teip numažinus prekes už vazinėjimą, nori kitoms užkenkti.

Pagimdė penkis kudičius.

Pati Henry Smith isz Manns Home, Mich pagimdė 5 kudičius, kurie sykiu sveria 30 svarų. Smith'ienė turi jau 16 vaikų ir isz tų syki pagimdė vieną, du kartu po dvynukus, du kartu po tris ir dabar 5 ant sykio pagimdė.

Galvestono nelaimė.

Ardant ir valant griuvėsius vis dar atrandama lavonų. 18 d. szio mėn. dar 42 lavonu griu-

vėsiuos surado. Vien Galvestone iki sziol lavonų surado 2907.

Farmeriams aplinkui iszkados tapo padaryta ant \$5,000, 000 skaitant medvilnę, javus, gyvuolius ir medžius, kas tapo supustyta.

Nelaimės.

Indianapolis, Ind. įvažiavo strytkaris į lokomotyvą ant geležinkelio, kur 18 žmonių sužeista tapo.

Seattle, Wash. susimusė du strytkariai, kur sužeista tapo 14 žmonių. Del tirsztumo miglų motormonai nematė ženklų ir dėlto atsitiko nelaimė.

Pietinėje Chicagai vaikai atvertė dalbą ir per tai iszlėkė isz rėlių vienas greittrukis, kur du žmonės užmuszti tapo.

New York'e ant Hester gatvės sudegė vienas namas, kur liepsnose smertį rado 9 žmonės ir du sunkiai sužeisti tapo.

Apie miestelį Lodi, Texas, siautė baisi viesula ir viską nuueszė, kas jai pakliuvo. 6 žmonės užmuszti tapo c 3 visai prapuolė.

St. Paul, Minn. užsidegė krautuvė A. V. Hinman & Co. kur ekspliodavojo statinė gazono ir užmuszė 4 ugnagesius per užgriuvimą ant jų sienos netikėtai. Keletas tapo sužeistų.

Kas turi ausis teklauso!

„O idant niekas negalėtų pirkti „Ne parduoti, tiktai tasai, kuris „Turi ženkla arba, vardą bestijos, „arba skaiczių vardo jos“.

Aprėszklimas Szvento Jono.

Artinasi, rodos, Lietuvoje laikai, kada ima pildytis pranaszavimas Szvento Jono. Tik pamislykite! Ar da daug likosi mums lietuviams tiesų, kurių butų neiszplėszę maskoliai! Jau daugumas mūsų žemės gėrybių priguli maskoliams. Mokesziai ant mus užkrauti baises, o kiek da apart jų iszmokame randui

per visokias banderoles ir akczyzes ant degtinės, alaus, žibalo, briezukų ir ant kitų reikalingų mums daiktų. Kiek mums kasztuoja visokios „stuikos“, vaisko stovėjimai, žemkių ir kitų valdzios pastatyti mūsų valdytojų! Kiek mets į metą lietuviai pristato randui drasių kareivių, kurie gabenami yra isz savo žemės į tolymus pakraszečius Maskolijos. Tai ir gi mokestis, ir da kokia! — Žmonėmis, nei tam pasakų smakui. Ką mes gero turime už tai nuo maskolių valdzios?

Ne tik ką nieko neturime, bet dagi mūsų nekalcziausi praszymai — sugražinti mums mūsų spaudą — ikisziol pasilieka be jokio iszpildymo. Už mūsų nuolankumą maskoliai ir jodo ant mūsų be jokio pasigailėjimo: viską ką tik gali nuo mus jie ima ir nieko neduoda. Drąsiai gali sakyti, kad isz mūsų uždarbio jau tik tiek mums lieka, idant nors pusbadžiai galėtume misti, resztas gi viskas tenka valdziai ir tiems, kurie turi jos ženklą. Bet vargas mums — Lietuviams, kurie nepriimame to bjauraus zenklo, t. y. maskolystės ir pravoslavijos. Toki yra paversti į bernus ir vergus anųjų jos zenklininkų. Priesz mus maskoliai pakėlė vainą, baisią vainą be pasigailėjimo. — „Arba pavirskit jus — sako jie — į tokius pat burliokus — pravoslavus, kaip mes patys, arba mes jus lietuvius isznaikysime ir patys jus visą žemę paimsime!“ Aiszku, kad czionai nė aszaros mūsų, nė maldovimai, nė praszymai, nė vergiszkas nuolankumas, nieko nevalios. Czionai reikalinga parodyti mums maskoliams savo galybę, kuri galėtu atremti jų užgulimą. Kur gi mums imti tokią galybę?

Yra pajiega pas žmones — tai jų stiprumas dvasios, vienybė, susipratimas ir viltis.

Kada lietuviai apsiszvie, susipras, įgis stiprią viltį ir dvasę, kada milijonai mūsų galės klausyti ir pildyti reikale vieną prisakymą, tada pergalėjimas bus mūsų pusėje, tada pareis galas vieszpatavimo prispaudėjų.

Taigi, broliai ir sesers, kiek įmanydami —

1. Skaitykime lietuviszkus laikraszečius ir knygas ir platinime juos po žmones.

2. Taisykimės atviras ir slaptas lietuviszkas draugystes.

3. Užsidekime kiekvienas ant savęs liuosą mokestį ant praplatinimo lietuviszkos dvasios ir apszvietimo tarp lietuvių.

4. Nepriimkime joku būdu nė maskolystės, nė pravoslavijos, teip gi nestokime maskolių szalininkais.

5. Rupinkimės įgyti savo lietuviszką spaudą ir kitokias tiesas.

6. Gelbėkimės vienas kitą kiekviename reikale.

7. Rupinkimės apimti Lietuvijoje visokias galimas vietas; nekeliuokime svetur, bet vercziaus į Lietuvos miestus.

20. IX. 1900. U-V. R.
(Sztitas atsiszaukimas visur tapė iszplatintas Lietuvoje).

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Scranton, Pa. Buvusios pas mus kunigų prakalbos sukėlė vien vaidus, kaip ir aną metą „Lietuvos Sunų“ blai-vystės draugystėje, nuo ko galima sakyti ir pati draugystė paio. Tada po tųjų prakalbų buvo kaltinamas draugystės rasztininkas už pakvietimą ant prakalbos ir Dr Szliupo. Dabar lygiai vel yra kaltinamas rasztininkas už padavimą kunigų kalbų į laikrasztį. Kunigų szalininkai net ant gatvių szaukė, kad kunigų kalbų nereikėjo paduoti į laikraszečius, o vien tiktai naudingus sakinius (!). Vienok toki riksmi be pamato, ką kun.

susirinkime kalbėjo, tapo pagarsinta ir kun. jų užsiginti negal, kaip ir tuli klausytojai negal užgincyti. Jeigu kunigai teip kalbėjo, tui nereik nei rustauti už kalbų pagarsinimą.

Prakalbos buvo rengtos naudon Tėvynės Mylėtojų Draugystės, kad per gerą išaiskinimą jos mierių, paraginimą žmonių, pasidaugins kuopa ir dėlto tapo pavesta kun. Kaupui užkviesti kalbėtojus, kurie turėdami įtekmę ant žmonių padarys T. M. D. daug naudos. Susirinkimas buvo vardan T. M. D. ir išėmus prakalbą kun. Daugirdo, viskas buvo kalbėta apie „Motinėle“. Bet sztai kaip žmonės suprato aisžkinimą ir apie pacią „Motinėle“. Patys kunigų szalininkai ir įtikėtojai manęs klausė, kas toji per Motinėle, kad nori nuo mus pinigų. Jie suprato, kad Motinėle yra kokia sena kunigų gėspadinė arba motina, arba vėl airių vyskupų motina, kuri reikalauja pinigų nuo mus, kad paskui duotu kitiems. „Motinėle“ mierius suprato mažas skaitlius, daugumai reikėjo platesnio išguldymo. Dabar išėjo misziny ir vien nesutikimai tarpe lietuvų. Jeigu but buvę kalbėta apie tai, kaip buvo užmanyta, viskas butu išėję gerai. Bet kas tam kaltas?

A. Grybas.

Westville, Ill. Szirdis isz džiaugsmo plaka matant isz laikraszčių vienur tai kitur darbuojantės mūsų tautiečius. Jeigu teip darbuotusi visi lietuviai vienybėje, galėtumėm net verkti džiaugsmo aszaromis, kad kartą jau visi dirbame dėl savęs. Dabar, berods, tą darbą dirba tik maža dalele, o vaisiai vienok yra dideli. Sztai mūsų paroda Paryžiuje, fondai suszelpimui kankintinių, T. M. D. darbai, Susivienijimas, aukos užsitarnav-

siems tautiečiams ir tt. Kas tada butu per nauda ir vaisiai, kad visi isz peties apie tai darbuotumės?

Virszui kalbėjau apie abeloną visų lietuvių veikimą. Dabar nors keletu žodelių priminsiu apie darbą vietinių Westvilles lietuvių. Svarbiausiu jų užsiėmimu yra loszimas kortomis; visą atliekamą laiką jie paszvenčia kazino, ir kitų reikalų nuveikimui laiko neliaka. Tuli net guodžiasi, „kad viską vis man užmeti padaryti, asz jug viską negaliu apimt“ — ir sėdi su visais prie staluko daužydams krumplius.

T. M. D. kuopa nedaro susirinkimo nei rupinasi apie rinkimą centr. virszininkų, kada visos kuopos jau senėi tą yra padarę. Keli mėnesiai atgal prisiraszė keli nauji sanariai ir seni užsimokėjo, o iki sziol nematyt buvo pagarsinant.

Klumpius.

So. Boston, Mass. Kaip buvo garsinta apie mūsų naują parapiją, kad pirkto lotus ant 5 tos gatvės ir ketino statyt bažnyčią, nežiurint ant visokių trukdymų, taigi praslinko jau geras laikas, kaip geri parapijonai dirba nežiurėdami ant keiksmų vietinio kun. Griciaus ir ant didelio pasiputimo arcivyskupo, kuriuodu į vieną dudą puezia. Tas nieko negelbėjo: surinko atsakomą sumą pinigų, užmokėjo už lotus, o dabar jau pradėjo statyti bažnyčią po vardu szv. Petro apaształo. Bažnyčia bus murinė su dviem boksztais, isz pryszakio bus trejos durys, o szonuose po 8 langus. Vidurys be jokio stulpo (pilioriaus), kas padarys vidurį daug didesniu, teip kad sėdinių bus ant tukstančio ypatų su virszum, apart to bus galerijos, kur tilps keli desėtkai žmonių, neminint, kad stovės puikioje vietoje szale miesto mokslainės.

Bažnyčia kasztuos į \$30,000 apart lotų už kuriuos užmoke-ta \$6,500. Kontraktoriui isz pradžių nieko nereikia duoti, bet kaip iszmurys pamatą — \$3,000, iki virsui langų tai \$5,000, o kada bus pabaigta — \$9,000, o likusius pinigus — kada parapija turės.

Taigi lietuviai Bostono ir apielinkės dabar nesnauskit nes reikia pinigų; alaus negerkit, o tuos pinigus paaukaukit ant bažnyčios. Teipgi praneszu visiems, kad kun. Gricius yra atmetas nuo szitos parapijos ir jeigu atsilankytu kur rinkdamas tai nieko neduokite, nes tų pinigų parapija nematytu. Žinoma, nei vienam negalima uždrausti mėtyti savo pinigų, taigi kas nori gali ir kun. Griciui duoti, bet juokai ima kaip jis bando žmonėms akis apmuilinti. Vos tik pradėjome sklepti kasti, tujau kun. Gricius užsakė, kad rinkšės ant mūsų bažnyčios, nes jau esant pradėta ir reikia pinigų. Bet jeigu kas duotu kun. Griciui, tai tie pinigai nenueis ant bažnyčios bet į kunigo kiszenių, o kunigo kiszenių niekad neprikimszi, nes jis bedugnis ką galite matyti isz kunigo ukiavimo mūsų mieste per 6 metus.

Dabar eis kolektoriai iszrinkti nuo parapijos ir iszduos kožnam kvitą už kiekvieną centą ir niekur neprapuls. Bažnyčia bus pabaigta Berzelio mėnesyje 1901.

Parapijonas.

Collinsville, Ill. Lietuviai protestonai sziam mieste, vėl užsimanė sav bažnyčią pasistatyti. Mat jiems nelabai patinka presbiterijonų bažnyčioje dievmaldystę laikyti, o vokiečiai evangelikai pastor. Keturakaitį, dėl kokių ten priezaszčių, į savo bažnyčią nepriima, turbut dėl rinkimo pinigų ant neva lietuvių bažnyčios, už kuriuos pastorius jau namus nusipirko, prie ko ne

viens ir vokiečys savo pinigų prikiszo. Dabar vedėjais to užmanymo: surengti parapiją ir pastatyti bažnyčią yra ne past. Keturakaitis, bet tulas vokiečys Becker, suvokiečėjęs lietuvių Ambrozat, M. Kalvaitis, J. Ramonas ir kiti. Jie tvirtina, kad ir lotą yra suradę, kuris kasztuosės tik tai \$500. Jeigu prisirasztytu į 100 ypatų prie naujosios parapijos (tiek mislija surasti), tai nei \$5,00 nereikės duoti ir lotas bus nupirktas. Paskui reikės kas mėnesis mokėti po 50 c. tai per tris metus ir busenti bažnyčia, ypacz, kad pasitiki apie \$400 surikti nuo aplinkinių farmerių, teipgi ir nuo lietuvių katalikų, bet nepamislija, kad jau žmonės sykį kunigo prigauti, nepatikės ir tam komitetui. Tarp paczių protestonų Collinsvileje daugumas tam jų iszmislui nepritaria, bijodami, kad sudėti pinigai nenueitų ant naudos paczių organizatorių arba į karčiamnyko kiszenių.

9 d. Rugsėjo susirenkė pas A. Alisaitį E. St. Louis'e, padarė neva susirinkimą, reikale naujos liet. liuteronų parapijos ir, susirinkus vietiniams liet. liuteronams, nežinia isz kur atsiradęs komitetas, gražiai iszrodinėjo naudingumą jų rengiamos parapijos ir kaip lengvai jie gal bažnyčią įsistaisyti ir reikalavo kad ir E. St. Louis'o lietuviai „liuterieszkiejie“ prisidėtu, kurie turį krikszczioniszką duszį ir norį prisidėti prie „Dievo žodžio praplatinimo“. Ant to prisiraszė apie 15 ypatų ir tai ne su dideliu noru, nes daugelis netiki komiteto žodžiams ir sako nieko isz to nebus. Vienas užklaustas ar prisiraszysės, atsakė: „kam asz plynėms raszysiuosi, juk teip ar teip nieko isz to nebus“. Kiti protestonai subruzdė: „Ojė! kodėl jis teip bjauriai szneka, juk tai czionai viskas eina ant Dievo garbės, ant duszios isz-

ganymo, juk bažnyčia visiems yra reikalinga, juk teip snekėdams gali susigriesyt". Ant to jis atkirto: „Ar jus busite szventesni už manę? Man tos bažnyčios iki szėliai nereikėjo, nereiks nė toliaus, o pinigūs ir asz pats mokėsiu pragerti". Ir teisybę tas žmogus sakė, nes ne ilgai trukus, nekuris R. kaszin ar tai isz dievobaimingumo ar ant nau dos bažnyčios visų užklausė: „Tai ką vyrai ar czia nebutu gaunama baksas butelių byro?" Ant to kiti atsakė: „Et, ką czia baksas, geriaus imti bacz kutę daugiau gauni". „Na kad teip tai bacz kutę, kas eis parneszt?" — „Asz duodu 25 c. kiek duos kiti?" ir tuoiaus pradėjo rinkti kvoterius ir deszimtukus. Daugelis lietuvių atėjusių pasiklausyti ir įkieszo savo pinigūs, neįsiklausę gerai ar ant bažnyčios ar ant pagrėrimo renkama ir kada jau buvo pargabenta bacz kutė alaus, keli suvisu iszėjo namon, perpykę, kad teip apsigavo.

Kas buvo toliau, nepasakosiu, tik tiek, kad jau pritemus mūsų parapijonai ėmė skirstytis, gerai užsitraukę ir teip apsvarstinėdami reikalą, kad rodėsi, tik ims ir pastatys pastatys bažnyčią. 16 Rugsėjo vėl buvo sutarę susirinkti Collinsville'je apžiūrėti tą lotą, kurį ketino pirkti ir pradėti rinkti pinigūs ant pradzos, bet nieko nebuvo isz to jų sutarimo, nes vienas sakėsi nuvargęs, kitas girtas, kitų su visu namieje nebuvo. Ne žinia ką toliau darys, bet kaip matyt, tai ta jų parapija suirs. *J. J. R.*

Sheboygan, Wis. Su darbais einasi gerai, bedarbių nėra, darbų daugiausiai yra medinių iszdirbimų dirbtuvėse, kur dirba visokias kedes, vežimus, naminius rakandus ir abelnai, ką tiktai galima isz medžio iszdirbti. Tokių dirbtuvių yra 13, bet jose labai

mažai moka — nuo \$1,00 iki \$1,25 už 10 valandų. Yra trys liejinyčios (foundries), viena dirbtuvė puodų, toje geriau moka, nuo \$1,20 iki \$2,25. Dvi iszdirbtuvės skurų, kuriose teipgi menkai moka, dėl to kad nėra vienybės tarp daibininkų, nėra unijos. Galima butu gauti geresnes mokestis, bet ką gelbės ir unija, kad darbininkams truksta sutarimo ir susipratimo. Daugelis darbininkų dirbo prie laivų, atvežanczių anglis isz toliau į mus miestą. Jie visi prigulėjo prie unijos ir perėmė mėnesį sustraikavo už atstatymą dviejų darbininkų. Bet kas iszėjo isz to? Jie sustraikavo, tai kiti į jų vietą ėjo dirbti; kiti net gerus darbus pametė ir užėmė vietą straikerių. Tenai mat, pasidekavojant unijai, buvo geresnės mokestys — \$1,75 ant dienos. Daugumas ir tų paczių darbininkų sugryžo. Jeigu mes, darbininkai teip eisime už akių vieni kitiems, tai niekad nebus galima buvio pagerinti. Tiktai pažiūrėkimė. Czionai yra dvi aludarės ir jose jau viskas kiteip einasi: neprigulintis prie unijos negali darbą gauti ir mokestis daug geresnė. Ko-gi mes teip ilgai laukiame ir vaikszejame su užmiegotomis akimis? Pabuskimė, pažiūrėkimė, kaip mes toli esame atsilikę. Tarp lietuvių czionai nieko gero negirdėti, nors kiti po 12 metų czionai gyvena bet jokio gando apie savę neduoda. Asz bandau nesnausti, nors tik 3 mėnesiai kaip esmi isz Skotijos atvažiavęs. Taigi broliai tverkime nors mažą draugystę, aukaukime teip kaip ir kiti ant kankintinių arba ant kitokių lietuviszkų reikalų, kad ir kitų vietų lietuviai žinotu, jogiai ir Sheboygan'e yra lietuvių. Teip gineslėpkime savo kalbos, kaip kartą girdėjau vieną draudziant nekalbėti garsiai, lietuviszkai nes, girdi, vokiecziai

iszgirdę juoksis. Czionai esantieji slovakai nesislepia ir visur savo kalbą vartoja. Į bažnyčia eiti yra labai brangu, nes \$6,00 ant metų, arba 10 c. už įėjimą, — neturi deszimtuko, neik poteriaut. Vietiniai du lietuviai eina rinkdami po 25 c. kad parsikviesti kunigą isz Chicagos, iszklausymui nuodėmių. Jie sako, kad reikia isz anksto surinkti pinigūs, nes paskui nebus kada. Kunigas atvažiudavęs isz vakaro, o isz ryto vėla savo keliu važiudavęs. Asz jiems staciaziai pasakiau kad kunigas turbut tik pinigūs pasiimti atvažiuoja. *V. Grabauckas.*

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Torrington, Conn. Rugsėjo mėnesyje kilo užmanymas sutverti T. M. D. kuopą. Dauguma reikalavo tik dasizinti mierius ir įstatus, ir viskas bus gerai. P. Damijonaitis prisiuntė įstatus ir tulieje paaiskino T. M. D. mierius, kurie vien platinimu apszvietos užsiima, aukaujant beturcziams knygeles Lietuvoje dovanai, tiktai už 60 ct. ant metų sanarystės, už ka dar sanariai gauna visas 4 knygeles, kurie prisiraszo iki naujų metų. Spalnio 14 dieną buvo susirinkimas su mieriu sutverti kuopą, bet nenusisekė. Viens rėksnys pradėjo rėkti, žinoma nesuprasdamas, kad ant mėnesio reiks mokėti po 60 ct. ir laikia ligos negaus pagalbos nei miręs posmertinės. Jau tapo paaiszkiinta, vėl, kad ant mėnesio tik po 5 ct. reik mokėti ir tie pinigai eina vien ant iszleidimo lietuviszkų knygų, kurias gauna paskui visi sanariai dovanai. Tada jis vėl pradėjo rėkt sąkydamas, kad nori mus tik apgaut. Kitas vėl pradėjo poryti sziteip: „ogi kokia nau da isz tų tautiszkų reikalų ir

kam jų reik" ir teip liko viskas po senovei, ką reik prisikaityti tamsos galybei.

Buvęs susirinkime.

Baltimore, Md. Spalnio 6 d. buvo susirinkimas T. M. D. kuopos, kur buvo svartoma apie draugystės reikalus. Mūsų kuopa nutarė visai nepriimti R. A. A. Jocio dovanos „Kuo mi žmonės gyvena" ir nei jo paties už sanarį dėlei jo peiktinių pasielgimų, nes tokie sanariai prigulėdami prie T. M. D. tiktai žemina ją. Teipgi mūsų kuopa nutarė, kad priesz rinkimus centraliszko T. M. D. komiteto, butu iszsiuntinėta visoms kuopoms suraszas visų T. M. D. sanarių, kad butu galima žinoti, kas priguli. Dabar yra nežine ir net į komitetą renkami yra nesanariai. Mūsų kuopa norėjo paduoti vieną kandidatą isz New Yorko, bet nežinodama ar jis prie T. M. D. priguli, paliko.

Mūsų kuopa užmano, kad T. M. D. centraliszkas komitetas butu renkamas per pusę. Prezidentas ir kasierius vienu laiku, o sekretorius ir knygius kitu laiku. Dabar renkant visą centr. komitetą, ant syk, jiems gal buti negana suprantami reikalai ir dėlto galėtu atsirasti nesusipratimai, nukrypimai ir tt. Teipgi mūsų kuopa užmano, kad ir knygius užsistatytu kaucija nuo \$200, kad neiszeikvos T. M. D. knygas ant savo reikalų. Organu skiriame „Vienybę" ir toliaus, ir padėkavojame už pasidarbavimą dėl T. M. D. labo.

Į centr. komitetą mūsų kuopa skiria: p. M. Paltanaviczzių — prezidentu, p. F. Mikolainį isz Thorp, Wis. — sekretorium, Olszevskį — kasierium, Olszinską — knygium. Į literatiszką komitetą: Dr. J. Sziupą, p. Szerną ir p. Mikolainį isz Plymouth, Pa.

S. K. Baltruszaitis.

Jersey City, N. J. 7 dieną Spalio kuopa „T. M. D.” laikė susirinkimą, kad rinkti centralizskus virszininkus ir rinko sziuos: prezidentu V. Daukszij, rasztininku S. K. Bieliaviczių, kasierium Olszevskį ir knygium N. Olszinską. Į literatizskąjį komitetą: Naujoką, Szerną ir Lialį. Organu skiriam „Vienybę L.”; mūsų kuopa neranda priežasties atsiskyrimui nuo to laikraszcio, kuris nuo pat pradžios buvo prieteliumi „T. M. D.” Kuopos rasztininkas

Bieleviczius.

Broad Brook, Conn. 7 d. Spalio buvo susirinkimas T. M. D-ės, ant kurio užsimokėjo senieji draugai ir trys nauji prisiraszė.

Į centralizską komitetą mūsų kuopa renka: prezidentu M. Paltanaviczių, sekretorium M. J. Damijonaitį, kasierium A. Olszevskį, knygium N. Olszinską.

Į literatizską komitetą Dr. J. Szliupą, V. J. Stagarą „Vilties” iszleistoją ir p. Szerną. Mūsų kuopa pataria, kad centralizskam sekretoriui mokėti \$20,00 ant metų.

A. A. Jocio knygelės „Kuomi žmonės gyvena” nepripažystam už reikalą priimti, nors jas ir padovanoja.

Kuopos prez. *J. Szerczys.*

Cleveland, Ohio. Rugsėjo 30 d. buvo susirinkimas T. M. D-ės kuopos. Atidarydamas susirinkimą p. N. Olszinskas, kaipo pirmsėdis, prakalbėjo į skaitlingai susirinkusius, paaiszkindamas mierius draugystės. Prakilnioje kalboje ragino visus risztis į vieną organizaciją t. y. prie „T. M. D.”, kaipo vienintėlės mūsų raszliavos paramas ir szelpti ją kožnam pagal iszgalę ar tai rasztais ar tai pinigizskai. Į centralizską komitetą perstatyti: pp. Daukszys, Ilgunas, Olszevskis ir Olszinskas. Į

literatizską komitetą: p. Lialį isz Chicagos, p. J. Naujoką isz New York'o ir Dr. J. Szliupą. Apsvarstant Waterbury'o kuopos užmanymą mūsų kuopa ir pristojų, kad organu skirti „Lietuvą”. P. Jocio padovanojas knygutes pardavinėti sanariams po 5 ct. ne sanariams po 10 ct. Susirinkimas atsiuvo dailiai už ką pagirtini Clevelando lietuviai, kurie susirinkimuose gražiai užsilaiko. Prisiraszė 4 nauji sanariai užsimokėdami metinę, teipgi tapo padalintos knygutes „Grovo Kyburgo kelionė Lietuvona”. Kuopos rasztininkas

V. Dagilaitis.

Gilberton, Pa. 7 d. Spalio buvo mūsų kuopos susirinkimas ir rinkimas virszininkų į centralizską vyriausybę ir teip: prezidentu V. Daukszij, rasztininku A. Ilguną, kasierium A. Olszevskį ir knygium N. Olszinską. Į literatizską komitetą: Szerną „Lietuvos” redaktorių, Dr. J. Szliupą ir p. Lialį isz Chicagos. Ypatizsku velyjimu mūsų kuopos yra kad p. Szernas butu literatizskam komitete. Kuopa nutaria, kad Jocio padovanojas knygutes pardavinėti sanariams po 5 ct., o nesanariams po 15 ct. Už dyką negalima dalyti, nes sanarių yra daugiau negu knygučių ir visiems neisztektu ir „T. M. D.” jokios naudos neturētu. Teipgi, kad „Vienybė” liktusi ir toliau organu draugystės. Pinigų sudėta \$3,10. Paskiaus buvo renkamos aukos paminklui garbaus tautiezcio Dr. V. Kudirkos ir susirinkta \$1,25. Buvome pasitikėję sudėti daugiau, bet pakilus straikui, mažai, ką buvo galima atlikti, bet pradėjus dirbti gal surinksim daugiau. Czionai yra metinė rokunda: kuopa tapo įkurta 15 Spalio 1899 m. Sanarių pilnai užsimokėjusių yra 31, nuo kurių įplaukė \$18,60. Nuo kitų — \$2,00. Iszsiųsta

į centralizską kasą nuo sanarių ir už „Mildos giesmininkų D-ės” padovanojas knygutes \$21,10. Knygučių apturėta: 35 egz. „Keistucio”, 31 egz. „Orleano Mergeles”, 43 egz. „Lenkai ir Lietuviai” ir 35 egz. „Grovo Kyburgo kelionė Lietuvona”. Rasztininkas

A. Ilgunas.

Waterbury, Conn. Kas link priėmimo „Lietuvos” už organa „T. M. D.” 3-cią d. Rugsėjo, buvo užmanyta per vieną draugą, kuris tą dalyką paaiszokino sziteip: Jeigu „T. M. D.” turētu sav organu „Lietuvą”, tai p. Szernas, kaipo organo redaktorius gal galētu daugiau pasidarbuoti rasztais (paraszyti kokias mokslizskas knygutes) dėl „T. M. D.”, nes mes mažai turime iszleistų mokslizskų raszty. Kreiptis gi prie p. Szerno, kas link parėmimo rasztais dabar nėra galima, nes mes p. Szerno iki sziam laikui neparėmėme jo buvyje.

Pagal draugo szitokį užmanymą, mūsų kuopa pristojų ant to. Tai-gi ir pats p. Žemantauckas galėjo szitą paaiszkinimą paraszyti į 38 num. „Vienybės” ir paduoti ant apsvarstymo visoms kuopoms „T. M. D.”, o ne liepti kreiptis pavieniui su užklausymais prie centr. sekr. M. Damijonaiczio, lyg kokiam slaptam reikale. Tai-gi mes duodame zinoti p. Žemantauckui, kad kas yra nutarta vienos kuopos, tai nėra jokia paslaptis, tą turi zinoti visi „T. M. D.” sanariai. P. Žemantauckas, gal norėdamas iszniekiinti savo artytymą, pastatė p. Damijonaitį prieš visuononę kaipo ardytoją tvarkas. Prie pabaigos savo korespondencijos raszo: „Kas norētu zinoti priežastį szito užmanymo, tegul pasiklausia centr. sekr. p. M. Damijonaiczio”. Szitas jo priminimas duoda suprasti, buk p. Damijonaitis turi kokį pas

laptą asabiszkumą prieš „Vienybę”, kurio nenori iszguldyti vieszai, pagal ką ir korespondentas isz Newark'o N. J. No. 40 „Vienybės” užkirto neteislingai p. Damijonaicziui, kuris tame nieko nėra kaltas. Ne p. Damijonaitis tą užmanė, bet visai kitas draugas isz mus tarpo. Kuopos prezidentas

Simonas Radziunas.

New York, N. Y. Užtėmijęs „Vienybės” 41 num. perstatymą manęs į literatizsko komiteto sanarį, turiu pasakyti, jogiai tas man ne yra galima iszpildyti. Isz pirmesnių num. „Vienybės” teipgi davėsi matyti, kad ne visi perstatytojai kandidatų į liter. kom., numano kas galētu užimti vietą literato. *I. J. Grieszius.*

Rinkimai T. M. D. centr. komiteto.

Buvo užmanyta, kad rinkimai centralizsko T. M. D. komiteto pasibaigtu iki 15 Spalio. Tas nusitesė vienok toliaus ir dabar užbaigiame rinkimus pagarsindami, kiek kuris kandidatas gavo balsų. Balsavo 18 kuopų ir 2 pavieniai sanariai.

Ant prezidento.

| | |
|-------------------|----------|
| V. Daukszys | 10 balsų |
| M. Paltanaviczius | 6 |
| Dr. J. Szliupas | 1 |
| V. Stagaras | 1 |
| P. Mikolainis | 1 |
| J. Pruselaitis | 1 |

Ant sekretoriaus.

| | |
|--------------------|----------|
| A. Ilgunas | 5 balsus |
| A. Lialis | 4 |
| K. Bieliaviczia | 3 |
| M. J. Damijonaitis | 2 |
| J. Naujokas | 2 |
| St. Kodis | 1 |
| V. Ambraziaviczia | 1 |
| M. Paltanaviczius | 1 |
| F. A. Mikolainis | 1 |

Taigi daugumu balsų (10) prezidentu tapo iszrinktas V. Daukszys

Box 1018 Plymouth, Pa.
Sekretorium (balsai 5) A.

Ilgnas

Box 48 Gilberton, Pa.
Kasierium vienbalsiai A.

Olszewskis,

Sub—Sta 60 Chicago, Ill.
Knygių vienbalsiai N. Olszinskis

825 St. Clair str.
Cleveland, Ohio.

Su sziomis užbaigiamė savo tarnystą žemiau pasiraszė:

M. Bridickas

ex—prezidentas,

M. J. Damijonaitis

ex—sekretorius.

Lietuviai ant tarptautiszko etnographiszko kongreso Paryžiuje.

Iszeinantis Paryžiuje „Głos Wolny“ teip raszė:

Isz tarpo mažiau ar daugiau zingeidzių kongresų, esanczių nuo pat pradzių atidarymo parodos, reika iszskirti etnographiszkaį kongresą, ant kurio isz priezasties skaitymo „Apie paėjimą lietuvių tautos“, skaitlingai susirinkę isz visų szalių pasaulės etnographai parodė savo prielankumą lietuviams ir rupestingai užsiėmė jų tautiszku judėjimu.

Kad panedėlyje, 27 Rugsj. antrą dieną po atidarymui kongreso, ant pirmo tuojaus susirinkimo p. St. Giersziński's, sąnarys Paryžiaus draugystės „Zelmuo“ turėjo praneszimą apie naujausias teorijas Dr. J. Basanavicziaus ir Jr. Jono (kn. J. Žilinsko) ir priminė persekiojimus, kokius nukenczia lietuviai, norintieji atgaivinti ir iszlavinti lietuviszkąją kultūrą, prasidėjo apie lietuviszkąją klausimą gana užimanti diskusija.

Pirmiausiai garsus mokslinczius prancuzas p. René Allain užklausė p. G. ar tai tiesa, kad Maskolijos valdzia verczianti lietuvius vartoti „graždanką“ vietoje lotyniszkių raidzių. Patvirtinus, p. Allain iszsitarė, kad tai esasz žingsnis atgal istorijoje civilizacijos, tuomi labiau kad, kiek jis žinasz, lietuviai iki 1863 m.

vartoję lotyniszkas raides.

Po p. Allain, p. Jurgis Raynand, prof. mokslainės des Hautes Etudes ir rasztininkas kongreso, pasakė, kad istorija civilizacijos lietuvių tautos, kuri iki sziai dienai užlaikė seniausiają kalbą Europoje, jam labai rūpi ir meldė p. G. parodyti vietas, kur randasi dokumentai ir archeologiszki surinkimai kas atsieina Lietuvos. Dažinojės kad tie surinkimai yra iszmėtyti po muzėjus Maskolijoje, ypacz panaikinus Vilniaus universitetą ir kad dasigauti prie jų yra labai sunku, užmanė, kad kreiptiesi prie valdzios Maskolijoje, idant tiejie surinnkimai, svarbus dėl praegios Lietuvos, butu prienami mokslo vyrams.

P. Jonas Janko, vengras, direktorius muzėjaus Budapeszte, parėmė užmanymą p. Reynaud'o pridurdamas, kad kaip sąnarys prie grovo Ziechy partijos, iszsiųstos mokslo reikaluose, jis ilgesnį laiką perleido Rygoje, ypatiszkai persiliudijęs, kaip valdzia yra prieszinga kylancziai lietuvių kulturai.

Meksikos pasiuntinys p. Chily Naranjo pakėlė protestą prieszai užmanymą p. Reynaud'o darodinedamas, kad lietuviszkas klausimas yra grynai politiszku klausimu ir kad kongresui neiszpuola kisztiesi į vidurinius reikalus Maskolijos.

Ant to pirmsėdis p. Gauttard, p. Raynaud, p. Janko ir keletas kitų patarė vienbalsiai, kad klausimas iszsilankstymo kokios nors civilizacijos negali buti bė vertybės dėl kongreso ir kad pagal jų nuomonę užmanymo mieriu yra tik ta nauada, kurią isz to apturės mokslas.

P. Chily Naranjo kreipėsi prie p. St. G. užmanydamas jam, kad geriau pajudintu lietuviszkuose laikraszcziuose mislių įrengimo muzėjaus per privatiszkas ypatas.

P. St. G. atsakė ant to, kad

tokia mislis yra jau senei pajudinta, kaip apie tai liudija lietuviszkas skyrius ant Paryžiaus parodos rumuose: „Troca-dero“ įrengtas lietuviszko komiteto, bet apart to, laiko užmanymą p. Rainaud'o labai naudingu, kada gi jis atkreips atydą mokslinczių ant etnographijos lietuvių ir isz moraliszkos pusės privers Maskoliją nors su laiku sugrupuoti viename skyriuje iszmėtytus visur lietuviszkus rinkimus.

Užmanymas p. Reynaud'o paremtas per kongresą, ketino but leidziamas per balsus ant paskutinio susirinkimo, bet mažai laiko esant, drauge su daugeliu kitų užmanymų, buvo pavestas komisijai iszrinktai priėmimui arba atmetimui užmanymų.

Tuomi tarpu visiems zingeidaujantiems lietuviszka paroda, p. Reynaud' užmanė pridėti prie programo susivaziavimo atlankymą tos parodos.

Tai gi ketverge 30 Rugsjuczio, dalyvavusieji kongrese, skaitlingai susirinko į „Troca-dero“ ir apvedziojant ir paaiskinant pp. Gierszynskiui ir Žitkevicziui, atlankė parodą. Pažymėti czionai reikia kad stoka atspaudintų parodos kataliogų szioje valandoje labiausiai davėsi atjausti.

P. Gauttard klausinėjo ar rasztai Dr. Basanavicziaus ir Jr. Jono jau yra iszversti į kitas Europos kalbas, o dasizinojės kad iki sziolei buvo spaudinti tiktai lietuviszka, gailistavo, kad su jeis arcziau negalėsęs susipažinti.

Szesztoj' valandoj' lankytojai, tarp kurių radosi teipgi ir p. Lemire, buvęs gubernatorium Indo-Kinų, garsus etnographas, apleido parodą, da kartą iszreikszdami savo prielankumą lietuvių judėjimui.

Detroito lietuviams.

Girdėdams, asabiszką užpuldinėjimą ant p. M. Mockaus

už rasztą tilpusį „Vienybėje“ po vardu K. G. Žvalgunas, kur buvo iszrodytas jusų pasielgimas ant susirinkimo. Ne-turite broliai už ką pykti ant Mockaus bet patys ant savės; ten ne Mockus raszė bet asz, kuris buvau ant jusų susirinkimo. Asz kaipo sveczias atvaziavęs į Detroit ir iszgirdeš esant lietuvių organizacijai norėjau aplankyti jus ir pasipažinti bei patirti apie jusų veikimus ant tautiszkos dirvos.

Atėjęs pas jus neradau ko tikėjaisi. Tiesa, turite dailų pulkelį lietuvių, galėtumėte draugia atneszti lygų szapelį su kitais tautiecziais ant lietuviszko aukuro. Bet nelaimė, tąjį szapalėlį pas jus užstoja degtinė ir alus ir apart to, esate paskendę lenkystėje, nors tulas mokate lenkiszka vos paveblenti; ant susirinkimo nereikia jums lietuviszkos kalbos, bet lenkiszkos. Tas mums broliai nepritinka, nes gimėm lietuviais tai ir mirkime, tegul iszspildo zodziai, kad „už bo-czių kalbą, senas ir jaunas duokim savo galvą“. Rodiju asz jums broliai nuo szio laiko ant susirinkimų pasielgti graziaus, nes Susivienyjimo kuopos susirinkimai yra atvirai laikomi ir isz kitur atvykusiems Susiv. sanariams vale yra juos aplankyti, o teipgi ir nesanariams. Dirbkite visi isz vieno su kitais lietuviais, o tuomet jus koznas pagirs. Už tai pagyrimo laukti, kaip dabar elgetės, negalite.

Konstantinas Gedeminas.

So. Boston, Mass.

Naujos knygos.

Biblioteka „Laisvamanių“, No 1. *Kaip Maskolija persekioja Lietuvą. Pagal „L'oppression russe en Lithuanie“ supieszė kun. V. Dembskis. Kasztais „Susivienyjimo Lietuvių Laisvamanių Amerikoje“.* Chicago, Ill. Spauda „Lietu-

vos" 1900. *Puslapių 15.*

Virszui paminėtą knygėlę išleido „Susiv. lietuvių laisvamanių“ kurio mieriu „yra išleisti moksliskas knygetes, ir liuosuoti žmones isz protiskas, politiskas ir medegiskas verguvės“. Knygutė paraszta pagal A. Lietuvio prancuziskai apraszytą prispaudimą Lietuvos ir pradzioje trumpai paminėjus darbus Muravjovo Lietuvoje, yra parodyti įstatymai apsunkinantieji padėjimą gyventojų Lietuvos, ypačingai perkant ir pardavinėjant žemę. Raszytojas paduoda visus valdzios „padavadyjimas“ pradedant nuo lenkmečio iki sziam laikui, sunkinanczius pasilaikymą sziaurvakarinio kraszto. Prie pabaigos parodytas ir dvasiskas lietuviu sloginimas, kur raszytojas nurodo, kad valdzia ne visada atsiekia ko ji norėtu k. t. „ir kad ant vietos „obrusitelių“ iszrautų arba nukirstų kryzių, jie statė naujus, valdzia priversta buvo liautis bausti ir daleido vėl statyti kryzius, kur kam patiko, su pasarga tik, kad ant jų nebutu jokių lenkiskų užrasų“. Nors „kongresus Vienoje 1815 m. gvarantuoja lietuviams visas tiesas, kurias pirmiaus turėjo, neskiriant ir lotyniszko alfabeto“ sziantieną maskoliszi snipukai ir czinovnykai, teip persekioja ir daboja lietuvius kad, anot raszėjo „vaikosi paskui kiekvieną lietuvi, kaip szunes paskui zuki, nuo dienos užgimimo iki myrio“. Vienok „laike paskutinių 35 metų susitvėre apsti lietuviszka literatura, tautiszkas krutėjimas žymiai apsireiszke, spauda prasiplatino“ ir raszėjas nurodo ant lietuviszkų knygu ant parodos Paryziuje, teipgi, kad isz priezasties prispaudimo tarp lietuvių „socializmas žengia sparciaus, neužganėdinimas ir opozicija vienval kyła iszmanesne“ kad artinasi valanda iszsiliuo-

savimo. Nors tie klausimai, yra pajudinti musų raszliavoje, tacziaus ir szitą knygutę verta lietuviams perskaityti.

Lietuviszkos kalendros metui 1901. Su daugel grazeis abrozais. Visai Lietuvai pritinkanczios. Broliams Lietuvininkams ant Naudos bei Pamokslo sutaisė M. Koszis. Prekė 40 Peningių Tilžėje 1901. Puslapių su apgarsinimais 168 „vokiszkomis raideimis).

Kalendrose po kalendariszka daliai, metturgių, biographijos Europos didziųjų valdonų, meto laikų, sulyginimo senųjų su naujaisiais saikų ir matavimų, gyvulių apsvaisinimo ir atsivedimo laiko, paczto taisyklių, nuoszimczių apskaitymų telpa „Augalų arba želmenių maistas ir pramanyti (kunstiszki) mėszlai“, geras straipsnis dėl ukininkų. „Lietuva grazi tėvynė“, eilės. Aliutė, duktė kunigaikszečio Kerniaus“, perspaudinta apysaka. Italijos karaliai. „Iszdavėjas“, apysaka isz atsitikimų ant salos Korsikos. „Tėvai ir vaikai“ Dėdės Atanazo isz „Tėvynės Sargo“. „Nusitikejimas ant Dievo nepavirsta į gėdą“ pasaka Jono Jurgelaiczio. „Ercercikis bei Pustmistro Duktė“ pasaka. „Viernybė iki Smerties“ apraszymas apie burus pietinėje Aprikoje. Paskui apraszymas apie burus ir anglus, kurie Trasvaaliaus ir Oranijos valstijas užgrėbė. Naudingi pamokinimai ir margumynai. 50 pusių užima apgarsinimai.

Kalendros nemažos, bet turinys jų butu galėjęs buti toli geresnis, nors kiek apkalbantis ir lietuviszės reikalus, lietuvių darbus, apie ką nėra nei žodelio.

Metui 1901 Tilžės Keleivio Kalendros. Su daug grazių abrozų. Visai Lietuvai tropyjanczios ir broliams Lietuvininkams ant Naudos ir Pamokslo suraszytos nuo Kr.

Jurkszaiczio. Prekė 25 Pfg. Tilžėje. Puslapių su apgarsinimais 124 (vokiszkomis raideims).

Keleivjo kalendrose po kalendariszkos dalies telpa rasztas „Kaip musų Bismarkis pirszliu pastoj“, pasaka. Toliaus „Isz senų Czėsų“ pora pasakuczių. Naudingi pamokinimai ir apie pat gydymą (homeopatija). „Nepakajus Kinėzų Žemėja“. Sztukos. Trumpas apraszymas kaip daromas cukrius bei jo vartojims ir pamokinimas įkrėtimo sodų, kad turėti didesnę naudą isz vaisių medzių.

Isz visur.

Vokietijoi, į beprotnamį tapo nugabentas kunigaiksztis Jurgis Radzivilas, 40 metų senas. Jurgis paeina isz Lietuvos kunigaikszečiu, bet pavirtęs į iszgamą vokietį.

Popiezius pripazino už palaimintą minyszka Hoes isz Bavarijos, ant kurių tai apeigų į Romą buvo nukeliavę net 40,000 piligrimų.

Isz Anglijos 4 Spalnio į Montevideo, Uruguay, pietinėje Amerikoi, iszplaukė garlavis „Highland Prince“, kur laike kelionės numirė 5 ypotos maro liga.

Žydų kolionizatoriai padarė kontraktus su Brazilijos valdzia, kuri duoda dovanai žemę dėl 35,000 žydų, kuriuos iszvaro Rumunijos valdzia.

Berlyne skaitlius gimimų lygiai mažinasi kaip ir Paryziuje. Ant 1000 gyventojų iszpuolė tik 29 gimimai. Viso Berlyne buvo 450,000 gimimų, kur pagal skaitlių Prusų karalystes gyventojų, butu turėję buti apie 700,000 gimimų.

Vokietijos valdzia užmano suszaukti tarptautiszka kongresą, kur sutartu, kaip isznai-

kinti anarchistus. Tegul buva paszalintas despotizmas, tai anarchistai patys isznyks.

Jau pirmiaus praneszėme, kad popieziui tapė pavogta 360,000 lirų piniginesė popierose, kurios tapo Paryziuje parduotos jau Vasario mėnesyje. Vagystė tapo slepiama iki sziol ir jai pasirodzius suaresztavotu tapo sargas už įleidimą vagies prie kasos. Aiszku, kad kasierius ir sargas buvo susitarę su vagiu.

Wespfalijoi, pas Dortmund, kasyklose „Minister Stein“ užsidegė gazai, kur smertį rado 5 kalnakasiai.

Sziaurrytinėje Aprikoje, pas Birket-el-Assal gyventojai nugalavo visą prancuziszka ekspediciją, kuri norėjo pakelti ant druskos muitą.

Berlyne, simpatizuojanti moterims studentėms, keta pastatyti namus, kur gyventu vien studentės.

Vokietijoi, vėl darė meginimus su orlaiviu grovas Zepelin, kur 800 metrų augsztyje, gerai lekęs priesz vėją.

Turkijoi, Diarbekir distrikte, kurdai užpuolę ant keliolikos krikszezionų ir moamedoniszky kaimų, kur viską isz-pustyję ir gyventojus nugalavę. Kurdų nubaudimui tapo iszsiųsta kariauna.

Berlyne, Vokietijoje Maksimilijanas Harden, redaktorius ir iszleistojas laikraszčio „Zukunft“, tapo prasudytas ant 6 mėnesių kalėjimo už įzeidimą cieszoriaus viename straipsnyje. Harden, yra žinomas, kaip geras socialistiszkas rasztininkas ir pernai atsėdėjo pusę metų už tokį pat prasikaltimą.

Mieste Prosnic, Czekijoi, sugriuvo gimnazija, kur užmuszė 7 žmones o 10 suzeidė.

Lassal'io dvasės priminimas.

Broliai, ko raudat jus?
Kad kurą man giltinė ir apsiauczia, —
Dvasė per amžius gyvybę jaučia,
Dvasė neliovus primen jums:
Broliai, szalin silpnams!

Broliai, ko liustat jus?
Kad vargas tarpais mus ir žavina, —
Meilė, stiprybė szirdis gaivina:
Meilė szviesos ir kovoje stiprums.
Broliai, szalin liudnams!

Broliai, kam abejot?
Karžygiai laisvės, griaukit kas sėna!
Ateitės viltis tarp jus tegyvena!
Ginkit teisybę, ginkit tiesas!
Broliai, jungkit dvasias!

Isz A. Geib'o *M'Kėksztas*.

Kankintiniu motinai.

Tav perskriodė szirdį asztriausi kardai;
Tu gimdymo sopulius tartum isz naujo,
Bet tukstantį kart sunkesnius iszvangai:
Penki jaunikaicziai — ziedai tavo kraujo,
Tėvynės paguoda, tautos papuoszims,
Po letena sziaurės teriono parkrito!
Kur amžinos naktys, žvėrių viens staugims, —
Ten saulė liuosybės dėl jų užsiritu.
Nurimk, szventa motin'! gadynėj audros,
Kad stoja į kovą szvencziausia draugijos, —
Vainiką kankintinio musziuos įgijęs
Negali sav trokszti didesnės algos:
Nėr daikto brangesnio, augsztesnės guodos
Už tokį vainiką, — vainiką kanczios.

M'Kėksztas.

Isz Kinu.

Tientsin 2 d. Rugšėjo 1900.
Sziuomi praneszu ir jums
mano brangus broliai lietuviai
nors trumpai apie sąvą ir ką
man teko matyti, kaip iszva-
ziavau nuo pilipiniszkių salų.
Asz macziau daugybę navatnų
atsitikimų, kaip antai Japoni-
joi, mieste Nagasaki patėmi-
jau jogiai arklių visai nėra, o
jų vietoje patys japonai dirba,
moterys gi atlieka vyrų dar-
bus.

Atvažiauvus į miestą Taku,
kuris jau senovėje kiniezių
isz molio nulipintas pasirodė,
kad didieji kariszki laivai ar-
ti iki krasztui negali prieiti, o
laivų visokių tiek buvo, kad
dumai vertėsi kaip isz Pitts-

burgo dirbtuvių. Isz kariszkių
laivų tai Amerika tenai turėjo
tik 3, Anglija 15, Austrija 1,
Italija 2, Japonija 10, Masko-
lija 18, Prancuzija 9, Vokietija
7, o ką mažesnių pakrikusių
po upės ir įtakas, tai nežine
kiek jų buvo. Mes patys tu-
rejome dirbti, kad iszkrauti
viską isz laivo, nes kinietį dar-
binininką už jokius piningus
nebuvo galima gauti, kada gi
aplinkui toli į visas puses vis-
kas iszdeginta ir iszgriauta, kad
ateiviai nieko negalėtu rasti,
ypacz, kad jokio maisto neda-
gautu. Isz pradžios man pasi-
darė baimė, kaip Pilipinuose
pamacziau kelis negyvėlius,
bet czionai Kinuose tai po ko-
kį 1000 reikėjo sukasti į žemę.

Kitus tai sudegino, ypacz arti-
tų vietų, kur kariauna stovi.
Daugiausiai degino Maskolijos
kariauna.

Nuo laivo „Indiana“ 28 Lie-
pos iszlipome ant Kinų žemės,
mieste Taku ir katros vieszpa-
tystės kariauna veluką įsmeigė,
tai ten ir buvo jos. Amerika
apėmė geležinkelį, bet mažai
turėdama kariaunos, turėjo
viską į maskolių rankas paves-
ti. Maskolius dabar tenai vi-
sas valdonas, nės sutaisė tą ge-
ležinkelį nuo Taku iki Tien-
tsin ilgume 37 mylių ir dabar
tuomi keliu visi gali vazinėti.
Radome Maskolijos įtaisytą
karcziamą, kas mums labai pa-
tiko: degtinė pigi teip pat kaip
ir Maskolijoje, už alų, ką Ma-
niloje mokėdavome po 50 ct.
už plėczkutę tai maskoliszkoje
karcziamoje gavome už 20 ka-
peikų. 29 d. Liepos atvykome
į Tientsin ir nuo trukio turė-
jome eiti 4 mylias į pietus nuo
miesto. Tenai ir nieko nėra,
tik vieni griuvėsiai, kur da ar-
cziau upės, tai užsilikę, nes nuo
laivų kanuolėmis smarkiai gy-
nė, tai negalėjo sudeginti.
Teip gi užsilikę keli namai
misijonierių, nes tie teip gi ne-
toli nuo upės buvo ir priegtam
druoziai isz plytų pastatyti.
Sziaip czionai namai isz sziau-
dų ir molio ir mes tokiuose na-
muose turime prieglaudą. Czio-
nai užsilikę ir kinų daugelis, o
katrie isz jų katalikai, tai tuos
Prancuzija turi savo globoje.
Tuli isz jų dirbo dėl ameriko-
nų, tuos drauge su mumis mai-
tino, bet, po teisybei, tai ir mes
patys negayome gerai valgyti,
nes negali greitai atvežti. Ame-
rikos kariaunos buvo czionai 9
pulkai, bet muszyje 13 Liepos
68 tapo užmuszti, tarp tų pul-
kaunykas ir du apicieru ir 42
sugauti. Mano draugas Stasys
Karasiejus, paeinant isz Vil-
niaus gub. laimingai liko gyvu.
Maskolija visur imasi ne teip
kaip mes Pilipinuose, arba
Anglija ar Prancuzija. Ame-
rikonų Pilipinuose yra į 65,000

kariaunos, bet Maskolija tiek
butu atlikusi su 10,000, nės
amerikonai turi gerą szirdį(!)
Prancuzai czionai eina ir kasa
isz kapų negyvėlius, kad ir se-
niai pakavotus, jieszkodami
pinigų, bet mums yra užginta
teip daryti ir jau ne vienas nu-
baustas tapo, mat musiszkiei
nori savo garbę užlaikyti. Da-
bar turime laukti daugiau ka-
riaunos isz Amerikos, kad tu-
rėtu nors 10,000, tai tada trauk-
sime į Pekiną. 1 d. Rugpjū-
czio Maskolijos sargus užpuo-
lė ant geležinkelio, teip kad
turėjo pasitraukti į grabes.

Tarp maskoliszkių kareivių
asz suėjau daug lietuvių isz
Suvalkų gubernijos o tik vieną
isz Kauno gub. Mykolą Mor-
kuną ir jie man davė gerus
pietus, juodos duonos, sorių
koszės ir degtines, bet asz jau
atpratau nuo maskoliszkių gė-
rimų — degtinė buvo per asz-
tri dėl manęs. Teko ir su vie-
nu kapitonu susitikti. Jis sa-
kėsi esąs isz Senapilės, bet, sa-
kėsi lietuviszkiei negalys gerai
kalbėti, tai gi kalbėjome len-
kiszkiei, bet pravardės jo ne-
drysau klausti. Jis maną kvai-
liu iszvačino, kad asz esmi ka-
riaunoje, ypacz szitokiame lai-
ke. Anot jo žodžių į kariauną
nereikia eiti, jei tiktai niekas
neverczia. Jis pažinojęs, kaip
sakė Dr. V. Kudirką, tai gi
asz turėdamas kelis numerius
„Vienybės“ su savim, daviau
jam skaityti. Jis sakė, kad
teip kaip isz naujo ant svieta
užgimęs, pirmu kartu pamatęs
lietuviszkią laikrasztį.

Oras czionai labai gražus,
laukai tai vis lygumos ir lan-
kos, teip kaip Lietuvoje. Teip
viskas man labiau iszrodo kaip
Plymouth'e, nei kad ant Pili-
pinų salų. Szioje Kinų dalyje,
szale Tientsin, auga visoki ja-
vai; obuoliai, slyvos, arbužai
toki pat kaip sziaurinėj Ame-
rikoj; keliai dailiai apsodinti
medžiais ir iszpilti grustai ak-
menimis, kaip Lietuvoje plen-
tai. Jei gyvas liksiu, tai tan-
kiaus paraszysiu apie tai, ką
teks matyti ir girdėti.

A. Sujeta.

Mythai, pasakos ir legendos

Ziamaioziu.

Surinkti ir išleisti per D-ra Edm. Veckenstedta
vyresnįjį senoviszku kalbu mokytoją prie Nikolajaus
gymnazijos Liepojuje (Kursze).

Lietuviszkaiz iszguldė J. Szliupas, M. D.

(Tąsa.)

atėjo ubagė ir prasė nū jaunojo menkos dovanos; tasai anos netėmyjo, bet su savo jauna paczia linksmiai szuekėjosi: neužilgo potam nuėjo gult. Bet ant rytojaus vyriszkis rado savo jauną paczia pasmaugtą patale.

Po laidotuvių vyriszkis per ilgą laiką nenorėjo nėko zinoti apie antras vestuves. Tacziaus pagalop laikas užgydė jo žaidą ir jis vėl svodbą kelė su jauna, gražia mergina. Vėl dienoje svodbos atėjo sena ubagė, ir prasė mažos dovanos. Akimirkoje, kada svodbininkas norėjo mesti ubagei mažą piningą, įėjo klebonas į vidų. Vos tasai buvo pamatęs seną ubagę, kaip jis užriko ant jos: „Ką-gi tu czia darai, tu Velnio pati? Tu isz tikro esi pasmaugusi pirmąją jauną moterį. Laukan isz czia!“ Tūjau dingo sena ubagė. Potam klebonas kreipėsi prie jauno vyriszchio ir klausėsi, ar Velnė turinti kokią tiesą prie jo. Tasai apie nėką nežinojo. Bet galiaus jis atsiminė savo naktinės avantūros ir miszke jis papasakojo, kad jis savo žiedą esąs nakezia atidavęs. Nugis klebonui buvo viskas aiszku ir jis sakė, kad pirma visoko reikią sužieduves su Velnė panaikinti, idant toji netektu savo tiesos prie jo. Dėl to mierio klebonas pripildė plėczką paszventinto vandens ir pastatė ant stalo, potam jis ant jos sumurmėjo nesuprantamus zodzius. Vos tai buvo pasidarę, kaip įvairus Velnų gymiai pasirodė plėczkoje, kurių tarpe buvo taip-gi veidas Velnės, su kuria buvo įvykusios sužieduves name pamiszkeje. Potam žiedas isz plėczkos iszszoko, ir tame vyriszkis pažino žiedą, kurį jis kuomet-tai buvo atidavęs, ir balsas pasakė: „Sužieduvės jau panaikintos yra“.

Potam pertaukta svodba buvo toliaus szvenziama ir jaunoji pora gyveno kantanta ir laiminga.

22. Vieną vakarą muzikantas ėjo per miszką. Tad susitiko jį vienas vyriszkis. Vyriszkis kvietė muzikantą, kad eitu su juomi ir pagrajytu ant pokylio už gerą užmokesnį. Noringai muzikantas sutiko; potam vyriszkis įvedė jį į puikų szviesiai apszviestą palocių. Kad muzikantas buvo įėjęs į vidų, jis turėjo užgriežti ir veikiai szoko daug gražiai papūsztų damų ir ponų palei ano loszą. Bet muzikantui pūlė į akį, kam kožnoj kertėje svetlyczios stovėjo indas vandens ir kam taip ponai kaip damos, pirma negu pradėjo szokti, prieidami prie vieno isz indų, padažė pirsztą į vandenį ir su szlapiu pirsztu pasitryniojo antakius. „Kaip tik dėl muzikanto pasipynė proga, jis taip-gi padažė pirsztą į vandenį ir su jūmi pasiszliaukė antakį. Tad jis su paszlapinta akimi iszvydo ant savo iszgaščio, kad jis beėsąs kiaurame akmenyje ir kad visi ponai ir damos buvo Velniai ir Velnės. Bet isz to, ką jis buvo matęs, jis nėko neleidė užtėmyti, ale toliaus sav ramiiai griežė.

Kada szokis buvo pasibaigęs, jis gavo nū vyriszchio, kurs buvo nuvedęs jį į palocių, daug piningų, potam tasai palydėjo jį iki durių. Vos jis buvo laūke, tai jis pamatė, kaip žia-

mė atsidarė ir nugrimzdo didelis akmū, o pylis buvo dingusi. Muzikantas dabar ėjo keliu namon. Pakeliui jis norėjo susiskaityti savo piningus, tacziaus jis kieszėje rado tiktai akmenis. Jis akmenius numetė szalin ir tiktai keletas užsiliko kieszėje. Muzikantas namon parėjęs, atsigulo miegoti. Ant rytojaus jis rado savo kieszėje tiek musztinių, kiek jis akmenų buvo palaikęs.

Kaime, kur muzikantas gyveno, buvo karcziamą. Vieną kartą susibarė szinkorius su savo paczia ir toji perpykusi pasakė savam vyrui: „Tegul Velnias paima tavo karcziamą“. Ilgainiui buvo didelė neganda karcziamoje, nės nū dabar kasnakt atsitikdavo, kad viskas karcziamoje buvo pervartoma ir sumuszama, galėjo naujų sudynų pripirkti, kiek norėjo; net isz antalikų (verpelių) kožną rytą alus ir degtinė buvo iszbeigę. Szinkorius pastatė sargus su žibanciomis žvakėmis, bet tie negalėjo nėko matyti ir jeibis buvo toliaus daromas.

Na-gi atsitiko, kad vieną naktį muzikantas, kuris vieną syk buvo palociuje grajinęs ir buvo akį su vandeniu paszlapinęs, stovėjo ant sargybos. Tasai pamatė su seniaus paszlapinta akimi, kaip Velnias, kurs jį buvo nuvedęs į pylį, visą tą jeibį darė. Jis pasiklausė Velnio: „Ką-gi tu czia darai?“ Tad Velnias ano paklausė, kaip ans galis jį matyti. Muzikantas papasakojo, kad jis esąs paszlapinęs akį aną kart su vandeniu isz vieno puodo svetlyczioje. Tuoju Velnias pagriebė karsztai įkaitytą pagaiksztį, kurio laibagalis netyczia ugūnyje styrojo, ir su tūmi muzikantui iszdurė akį, sakydamas: „Sztai tav už tavo apgavimą“.

Muzikantas buvo ant vienos akies aklas, bet kada-gi ilgainiui Velnias lenkėsi nū karcziamos, tai szinkorius pasilaikė muzikantą ir gūdojo jį iki savo mircziai.

23. Skersai Miniją eina tulas muras isz laukinių akmenių, kuris sako paeinas nū szitokio atsitikimo.

Vieną kartą pasakė vienas buras į savo dukterį, kuri nebuvo ano paklausiusi, perpykęs zodzius: „Tegul tave Velnias ima“. Ateinancią naktį atėjo Velnias ir pavyliojo dukterį buru. Nugis buras netrivojo dėl pasekmės savo zodzių ir pažadėjo Velniai viską padaryti, ką tasai palieps, jeigu tik jis anam dukterį sugražintu. Velnias burui sugražino jo dukterį, bet dabar reikalavo, kad buras palei savo pažadus anam tarnautu: jis turis murą isz laukinių akmenių iszvesti skersai Miniją, idant jis, Velnias, galėtu liūnai maudytiesi už muro sekliame vandenyje. Buras pastatė murą, bet kada jis norėjo paskutinį akmenį idėti, jis įpūlė į vandenį ir ten prigirė. Velnias atėjęs apžiūrėjo murą. Ale jis patėmyjo, kad Minija nū lytaus taip patvins, kad vandū bėgs per virszų muro ir per daug pripildys anam maudyne. Todėl nū to laiko Velnias, matydamas, kada lytus užėina, semia nū muro augszcziaus tojo vandenį su savo rankomis su taip dideliu trukszmu, kad garsą jo triuso galima girdėti toli ir arti. Tai-gi kada girdi, vandenį palei murą balsiai szniokszcziant, tai zinia, kad neužilgo lis, nės tūmet Velnias yra prie darbo.

24. Bažnyczioje katalikų Salantūse nakezia ne kas gero budavo: todėl nės nesidrašindavo nakezia įeiti į bažnyczią. Nugis vieną kartą atsitiko, kad svetimas klebonas važiavo per miestelį. Iszgirdęs tokį paskalą, jis nuėjo pas vietinį kleboną ir sakė tamjam, kad jis naktį perleisęs bažnyczioje ir padarysęs galą vaidinimamsi. Tai-gi klebonas, vakarui sutemus,

(Toliaus bus)